

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ
ΥΠΕΡΤΑΣΗΣ**

**HELLENIC SOCIETY
OF HYPERTENSION**

**Μετεκπαιδευτικά
Σεμινάρια
Μελέτης
της Υπέρτασης**

**27η Σειρά
2016-2017**

**Υπέρταση:
Θεωρία
και Πράξη**

**ΜΕ ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΗ
ΔΙΑΔΡΑΣΤΙΚΗ ΣΥΝΔΕΣΗ**

ΑΘΗΝΑ

Ξενοδοχείο
DIVANI-CARAVEL

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

Αμφιθέατρο Κέντρου
Διάδοσης Ερευνητικών
Αποτελεσμάτων
(ΚΕΔΕΑ), ΑΠΘ

Θα χορηγηθούν 18 μόρια
Συνεχιζόμενης Ιατρικής
Εκπαίδευσης
(C.M.E. Credits)

**Έναρξη
19 Νοεμβρίου 2016**

9 π.μ. – 1 μ.μ.

(οι υπόλοιπες ημερομηνίες
στις εσωτερικές σελίδες)

www.hypertasi.gr

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΥΠΕΡΤΑΣΗΣ

Διοικητικό Συμβούλιο

Πρόεδρος: Γ Στεργίου
Αντιπρόεδρος: Ρ Καλαϊτζίδης
Γεν. Γραμματέας: Θ Μακρής
Ειδ. Γραμματέας: Α Πρωτογέρου
Ταμίας: Ι Ζαρίφης
Μέλη: Α Αχείμαστος
Δ Παπαδόπουλος
Μ Ποικιλίδου
Π Σαραφίδης

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ

Εγγραφές:

Προϋπόθεση για την παρακολούθηση των σεμιναρίων είναι η εγγραφή (κόστος 30 ευρώ). Στην τιμή περιλαμβάνεται Φ.Π.Α. 24%. Η εγγραφή γίνεται στα γραφεία της Εταιρείας ΚΕΓΜ ΑΕ στην οδό Μιχαλακοπούλου 27, Αθήνα 115 28, 2ος όροφος, τηλ. 210 7210001, 210 7210052, fax 210 7210051, εργάσιμες μέρες 10 π.μ. - 3 μ.μ. ή με ταχυδρομική επιταγή στην άνω διεύθυνση και αποστολή του δελτίου συμμετοχής με fax ή με e-mail στο reception@congressworld.gr ή κατά την έναρξη του πρώτου ή του δεύτερου σεμιναρίου. Στο τέλος της σειράς των εκπαιδευτικών σεμιναρίων θα χορηγηθεί πιστοποιητικό παρακολούθησης σε όσους συμμετείχαν σε τουλάχιστον 5 από τις 6 θεματικές ενότητες.

Γραμματεία:

ΚΕΓΜ Τουριστικές και Συνεδριακές Επιχειρήσεις Α.Ε.
Congress World - Μ. Παπαπαναγιώτου
Μιχαλακοπούλου 27, 115 28 Αθήνα
Τηλ.: 210 7210001, 210 7210052,
Fax: 210 7210051,
E-mail: reception@congressworld.gr

**ΜΕΤΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΑ ΣΕΜΙΝΑΡΙΑ
ΜΕΛΕΤΗΣ ΤΗΣ ΥΠΕΡΤΑΣΗΣ
ΥΠΕΡΤΑΣΗ: ΘΕΩΡΙΑ ΚΑΙ ΠΡΑΞΗ
27η σειρά 2016 – 2017**

Η Ελληνική Εταιρεία Υπέρτασης πραγματοποιεί την 27η ετήσια σειρά «Μετεκπαιδευτικών Σεμιναρίων Μελέτης της Υπέρτασης: Υπέρταση: Θεωρία και Πράξη». Από φέτος τα σεμινάρια πραγματοποιούνται ταυτόχρονα στην Αθήνα (Ξενοδοχείο Caravel) και στη Θεσσαλονίκη (Αμφιθέατρο ΚΕΔΕΑ Πανεπιστημίου), με διαδικτυακή διαδραστική σύνδεση και ενεργό συμμετοχή ομιλητών και ακροατηρίου και από τις δυο πόλεις.

Η σταθερή και διαχρονική επιτυχία των σεμιναρίων αυτών οφείλεται στον σύγχρονο εκπαιδευτικό και πρακτικό χαρακτήρα του προγράμματος και την προσεκτική επιλογή των εκπαιδευτών. Στο πρόγραμμα περιλαμβάνονται επίκαιρα και αμφιλεγόμενα θέματα που απασχολούν τον κλινικό γιατρό, όπως η σύγχρονη αξιολόγηση των αντιυπερτασικών φαρμάκων, η δευτεροπαθής, η νυκτερινή, η συγκαλυμμένη, η ανθεκτική και η φαρμακογενής υπέρταση, οι τεχνικές ανίχνευσης ασυμπτωματικής αρτηριακής βλάβης, η μεταβλητότητα της αρτηριακής πίεσης, η υπέρταση σε υπερουριχαιμία, σακχαρώδη διαβήτη, καρδιακή ανεπάρκεια, κοιλιακή μαρμαρυγή, νεφροπάθεια, άπνοια ύπνου, υπερήλικες, εφήβους, εγκυμοσύνη, κ.α.

Η εκπαιδευτική διαδικασία περιλαμβάνει 39 διαλέξεις με ερωτήσεις πολλαπλής επιλογής προς το ακροατήριο με σύστημα ηλεκτρονικής ψηφοφορίας και 12 παρουσιάσεις σύνθετων περιπτώσεων υπέρτασης. Συμμετέχουν 51 έμπειροι ειδικοί επιστήμονες. Η εφαρμογή σύγχρονων τεχνικών εκπαίδευσης με αλληλεπίδραση με το ακροατήριο και η διάθεση αρκετού χρόνου ώστε οι ομιλητές να συζητήσουν με τους σχολιαστές και το ακροατήριο στοχεύουν στην εμπέδωση των νέων γνώσεων και την άμεση μεταφορά τους στην κλινική πράξη.

Π Ρ Ο Γ Ρ Α Μ Μ Α

Σεμινάριο 1

19 Νοεμβρίου 2016

- Το συμπαθητικό νευρικό σύστημα (ΣΝΣ) αποτελεί κεντρικό παθογενετικό μηχανισμό στην υπέρταση και τα καρδιαγγειακά νοσήματα. Αποκλεισμός του επιτυγχάνεται σε διαφορετικές θέσεις με ιδιαίτερα χαρακτηριστικά.
- Η φαρμακογενής υπέρταση επεκτείνεται με νέες κατηγορίες φαρμάκων.
- Η αυξημένη κρεατινίνη σηματοδοτεί δύσκολη υπέρταση και η στένωση νεφρικής αρτηρίας παραμένει συχνός προβληματισμός.

Στο τέλος του σεμιναρίου οι συμμετέχοντες θα είναι σε θέση:

- ✓ Να επιλέγουν τον καταλληλότερο αποκλειστή ΣΝΣ για κάθε περίπτωση.
- ✓ Να εντοπίζουν και να αντιμετωπίζουν περιπτώσεις φαρμακογενούς υπέρτασης.
- ✓ Να διερευνούν και να αντιμετωπίζουν υπέρταση με αυξημένη κρεατινίνη.
- ✓ Να διερευνούν και να αντιμετωπίζουν υπέρταση με στένωση νεφρικής αρτηρίας.

ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΜΕΡΟΣ

08:45-09:00 ΕΙΣΑΓΩΓΗ

09:00-10:30 ΑΠΟΚΛΕΙΣΜΟΣ ΣΝΣ: ΠΟΤΕ; ΠΩΣ; ΠΟΣΟ;

Συντονιστές: Α Αχείμαστος, Σ Δούμα

09:00-09:10 Ταξινόμηση - Μηχανισμοί δράσης - *Κ Δημητριάδης*

09:10-09:20 β-Αποκλειστές - *Ι Ζαρίφης*

09:20-09:30 α1-Αποκλειστές - *Μ Παπαβασιλείου*

09:30-09:40 Κεντρικοί α-αγωνιστές, Αγωνιστές II υποδοχέων ιμιδαζολίνης - *Ι Ζαρίφης*

09:40-09:50 Συνδυασμοί μεταξύ τους - *Κ Δημητριάδης*

09:50-10:00 Συνδυασμοί με άλλες κατηγορίες - *Μ Παπαβασιλείου*

10:00-10:30 Συζήτηση

10:30-11:15 ΦΑΡΜΑΚΟΓΕΝΗΣ ΥΠΕΡΤΑΣΗ

Συντονιστής: Χ Ζαμπούλης

10:30-10:50 Κατηγορίες φαρμάκων, μηχανισμοί αύξησης της αρτηριακής πίεσης, αντιμετώπιση - *Β Κατσά*

10:50-11:00 Σχολιαστές: *Κ Πετίδης*

11:00-11:15 Συζήτηση

11:15-11:30 ΔΙΑΛΕΙΜΜΑ-ΚΑΦΕΣ

ΠΡΑΚΤΙΚΟ ΜΕΡΟΣ

11:30-12:15 ΣΥΖΗΤΗΣΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ

Συντονιστής: Μ Ποικιλίδου

11:30-11:45 Άνδρας 66 ετών με πολύ μεγάλη αύξηση της αρτ. πίεσης στο ιατρείο - *Π Ζεμπεκάκης (Π Γεωργιανός)*

11:45-12:00 ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗΣ: *Α Πρωτογέρου*

12:00-12:15 Συζήτηση

12:15-13:00 ΣΥΖΗΤΗΣΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ

Συντονιστής: Σ Δούμα

12:15-12:30 Ασθενής με πιθανή στένωση νεφρικής αρτηρίας - *Κ Δημητριάδης*

12:30-12:45 ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗΣ: *Ε Γκαλιαγκούση*

12:45-13:00 Συζήτηση

13:00-13:15 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

- Τα νατριουρητικά φάρμακα παραμένουν κλειδί για την αντιμετώπιση της υπέρτασης σε πολλές περιπτώσεις.
- Υπάρχουν σημαντικές διαφορές μεταξύ τους με σημασία στην κλινική τους αξιοποίηση.
- Η υπερουριχαιμία και ο σακχαρώδης διαβήτης επιβάλλουν διαφορετική στρατηγική θεραπείας στην υπέρταση.

Στο τέλος του σεμιναρίου οι συμμετέχοντες θα είναι σε θέση:

- ✓ Να επιλέγουν το καταλληλότερο διουρητικό για κάθε περίπτωση.
- ✓ Να αντιμετωπίζουν κατάλληλα περιπτώσεις υπέρτασης με υπερουριχαιμία ή σακχαρώδη διαβήτη.
- ✓ Να αξιολογούν και να αντιμετωπίζουν περιπτώσεις με υπέρταση σταδίου III στο ιατρείο.

ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΜΕΡΟΣ

08:45-09:00 ΕΙΣΑΓΩΓΗ

09:00-10:30 ΔΙΟΥΡΗΤΙΚΑ ΦΑΡΜΑΚΑ: ΠΟΤΕ; ΠΟΙΟ; ΠΟΣΟ;

Συντονιστές: Ρ Καλαϊτζίδης, Α Πρωτογέρου

09:00-09:10 Ταξινόμηση - Μηχανισμοί δράσης - *Ρ Καλαϊτζίδης*

09:10-09:20 Θεiazίδες και παρόμοια - *Δ Βλαχάκος*

09:20-09:30 Διουρητικά της αγκύλης - *Ρ Καλαϊτζίδης*

09:30-09:40 Ανταγωνιστές αλδοστερόνης - *Π Καλογερόπουλος*

09:40-09:50 Συνδυασμοί μεταξύ τους - *Δ Βλαχάκος*

09:50-10:00 Συνδυασμοί με άλλες κατηγορίες - *Π Καλογερόπουλος*

10:00-10:30 Συζήτηση

10:30-11:15 ΟΥΡΙΚΟ ΟΞΥ ΣΤΗ ΚΑΡΔΙΑΓΓΕΙΑΚΗ ΙΑΤΡΙΚΗ

Συντονιστής: Α Λαζαρίδης

10:30-10:50 Καρδιαγγειακός κίνδυνος, επιλογή αντιυπερτασικής θεραπείας - *Μ Δούμας*

10:50-11:00 Σχολιαστές: *Δ Βλαχάκος*

11:00-11:15 Συζήτηση

11:15-11:30 ΔΙΑΛΕΙΜΜΑ-ΚΑΦΕΣ

ΠΡΑΚΤΙΚΟ ΜΕΡΟΣ

11:30-12:15 ΣΥΖΗΤΗΣΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ

Συντονιστής: Δ Βλαχάκος

11:30-11:45 Άνδρας 64 ετών με υπέρταση και κρεατινίνη πλάσματος 2 mg/dl - *Β Ράπης*

11:45-12:00 ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗΣ: *Π Σαραφίδης*

12:00-12:15 Συζήτηση

12:15-13:00 ΣΥΖΗΤΗΣΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ

Συντονιστής: Ν Τεντολούρης

12:15-12:30 Ασθενής με υπέρταση και σακχαρώδη διαβήτη - *Σ Μαστορανωάκης*

12:30-12:45 ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗΣ: *Η Αβραμόπουλος*

12:45-13:00 Συζήτηση

13:00-13:15 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

- Ο αποκλεισμός του συστήματος ρενίνης-αγγειοτασίνης-αλδοστερόνης (ΡΑΑ) έχει τεκμηριωμένο ρόλο στην καρδιαγγειακή ιατρική.
- Τα χαρακτηριστικά των διαφορετικών αποκλειστών ΡΑΑ παραμένου αμφιλεγόμενο θέμα.
- Υπέρταση στους υπερήλικες, συγκαλυμμένη και με άπνοια ύπνου είναι ιδιαίτερες και αμφιλεγόμενες περιπτώσεις ως προς τη στρατηγική αντιμετώπισης.

Στο τέλος του σεμιναρίου οι συμμετέχοντες θα είναι σε θέση:

- ✓ Να επιλέγουν τον καταλληλότερο αποκλειστή ΡΑΑ για κάθε περίπτωση.
- ✓ Να αξιολογούν και να αντιμετωπίζουν υπερήλικες με υπέρταση.
- ✓ Να αξιολογούν και να αντιμετωπίζουν περιπτώσεις με συγκαλυμμένη υπέρταση.
- ✓ Να αξιολογούν και να αντιμετωπίζουν την υπέρταση σε άπνοια ύπνου.

ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΜΕΡΟΣ

- 08:45-09:00** ΕΙΣΑΓΩΓΗ
- 09:00-10:30** ΑΠΟΚΛΕΙΣΜΟΣ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΡΑΑ: ΠΟΤΕ; ΠΩΣ; ΠΟΣΟ;
Συντονιστές: Π Σαραφίδης, Δ Παπαδόπουλος
- 09:00-09:10 Ταξινόμηση - Μηχανισμοί δράσης - *Κ Θωμόπουλος*
- 09:10-09:20 Αναστολείς ΜΕΑ - *Κ Θωμόπουλος*
- 09:20-09:30 Αποκλειστές υποδοχέων αγγειοτασίνης - *Θ Μακρής*
- 09:30-09:40 Αναστολείς ρενίνης - *Μ Ποικιλίδου*
- 09:40-09:50 Συνδυασμοί μεταξύ τους - *Θ Μακρής*
- 09:50-10:00 Συνδυασμοί με άλλες κατηγορίες - *Μ Ποικιλίδου*
- 10:00-10:30 Συζήτηση
- 10:30-11:15** ΥΠΕΡΤΑΣΗ ΜΕΤΑ ΤΑ 80
Συντονιστής: Ε Ανδρεάδης
- 10:30-10:50 Αξιολόγηση, κριτήρια έναρξης θεραπείας, επιλογή φαρμάκων, στόχοι - *Α Αχείμαστος*
- 10:50-11:00 Σχολιαστές: *Θ Μακρής*
- 11:00-11:15 Συζήτηση
- 11:15-11:30** ΔΙΑΛΕΙΜΜΑ-ΚΑΦΕΣ

ΠΡΑΚΤΙΚΟ ΜΕΡΟΣ

- 11:30-12:15** ΣΥΖΗΤΗΣΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ
Συντονιστής: Π Καλογερόπουλος
- 11:30-11:45 Άνδρας 48 ετών με ρυθμισμένη αρτηριακή πίεση στο ιατρείο και αυξημένη στο σπίτι - *Α Κόλλιας*
- 11:45-12:00 ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗΣ: *Γ Στεργίου*
- 12:00-12:15 Συζήτηση
- 12:15-13:00** ΣΥΖΗΤΗΣΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ
Συντονιστής: Α Αχείμαστος
- 12:15-12:30 Ασθενής παχύσαρκος με υπέρταση και άπνοια ύπνου - *Κ Θωμόπουλος*
- 12:30-12:45 ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗΣ: *Κ Θωμόπουλος (Δ Κωνσταντινίδης)*
- 12:45-13:00 Συζήτηση
- 13:00-13:15** ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

- Οι αποκλειστές διαύλων ασβεστίου (ΑΔΑ) είναι δημοφιλής αλλά και αμφιλεγόμενη κατηγορία φαρμάκων.
- Τα αμέσως δρώντα αγγειοδιασταλτικά και τα νιτρώδη έχουν μικρό αλλά διακριτό ρόλο στην υπέρταση.
- Η υπέρταση στα παιδιά και τους εφήβους δεν είναι πλέον σπάνια και χρειάζεται ιδιαίτερη στρατηγική.
- Ο πρωτοπαθής αλδοστερονισμός θεωρείται πλέον συχνή απία υπέρτασης.

Στο τέλος του σεμιναρίου οι συμμετέχοντες θα είναι σε θέση:

- ✓ Να επιλέγουν τον κατάλληλο ΑΔΑ για κάθε περίπτωση.
- ✓ Να χρησιμοποιούν αμέσως δρώντα αγγειοδιασταλτικά και νιτρώδη σε επιλεγμένες περιπτώσεις.
- ✓ Να αξιολογούν εφήβους και νεαρούς ενήλικες με αυξημένη αρτ. πίεση.

ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΜΕΡΟΣ

08:45-09:00 ΕΙΣΑΓΩΓΗ

09:00-10:30 ΑΔΑ - ΑΜΕΣΩΣ ΔΡΩΝΤΑ ΑΓΓΕΙΟΔΙΑΣΤΑΛΤΙΚΑ - ΝΙΤΡΩΔΗ: ΠΟΤΕ; ΠΩΣ; ΠΟΣΟ;

Συντονιστές: **Μ Δούμας, Θ Μακρής**

09:00-09:10 ΑΔΑ: Ταξινόμηση - Μηχανισμοί δράσης - *Ε Ανδρεάδης*

09:10-09:20 Διυδροπυριδίνες *Ε Καλλιόστρατος*

09:20-09:30 Διλπιαζέμη, Βεραπαμίλη - *Δ Παπαδόπουλος*

09:30-09:40 ΑΔΑ: Συνδυασμοί μεταξύ τους και με άλλες κατηγορίες - *Ε Ανδρεάδης*

09:40-09:50 Υδραλαζίνη, Μινοξιδίλη - *Ε Καλλιόστρατος*

09:50-10:00 Νιτρώδη στην υπέρταση - *Δ Παπαδόπουλος*

10:00-10:30 Συζήτηση

10:30-11:15 ΥΠΕΡΤΑΣΗ ΣΤΑ ΠΑΙΔΙΑ ΚΑΙ ΤΟΥΣ ΕΦΗΒΟΥΣ

Συντονιστής: **Α Βαζαίου**

10:30-10:50 Ευρωπαϊκές Οδηγίες 2016 - *Σ Σταμπούλη*

10:50-11:00 Σχολιαστές: *Κ Στεφανίδης*

11:00-11:15 Συζήτηση

11:15-11:30 ΔΙΑΛΕΙΜΜΑ-ΚΑΦΕΣ

ΠΡΑΚΤΙΚΟ ΜΕΡΟΣ

11:30-12:15 ΣΥΖΗΤΗΣΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ

Συντονιστής: **Ε Τριανταφυλλίδη**

11:30-11:45 Άνδρας 23 ετών με αυξημένη αρτηριακή πίεση - *Ε Τριανταφυλλίδη (Α Σχοινιάς)*

11:45-12:00 ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗΣ: *Ε Τριανταφυλλίδη*

12:00-12:15 Συζήτηση

12:15-13:00 ΣΥΖΗΤΗΣΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ

Συντονιστής: **Β Κώτσας**

12:15-12:30 Ασθενής με πιθανό πρωτοπαθή αλδοστερονισμό - *Μ Δούμας (Κ Σταυρόπουλος)*

12:30-12:45 ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗΣ: *Μ Δούμας*

12:45-13:00 Συζήτηση

13:00-13:15 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

- Η καρδιακή ανεπάρκεια είναι η πλέον παραμελημένη βαριά επιπλοκή της υπέρτατης.
- Η νυκτερινή αρτηριακή πίεση θεωρείται ο σημαντικότερος δείκτης κινδύνου από την υπέρταση.
- Η κοιλιακή μαρμαρυγή συχνά συνυπάρχει με υπέρταση και δυσκολεύει την αξιολόγησή της.
- Η υπέρταση στην εγκυμοσύνη συνεπάγεται μεγάλο κίνδυνο και χρειάζεται διαφορετική στρατηγική.

Στο τέλος του σεμιναρίου οι συμμετέχοντες θα είναι σε θέση:

- ✓ Να εφαρμόζουν σύγχρονη στρατηγική θεραπείας στην καρδιακή ανεπάρκεια.
- ✓ Να αξιολογούν και να αντιμετωπίζουν τη νυκτερινή υπέρταση.
- ✓ Να επιλέγουν την καταλληλότερη θεραπεία σε υπέρταση με κοιλιακή μαρμαρυγή.
- ✓ Να αξιολογούν και να αντιμετωπίζουν την υπέρταση σε εγκυμοσύνη.

ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΜΕΡΟΣ

08:45-09:00 ΕΙΣΑΓΩΓΗ

09:00-10:30 ΥΠΕΡΤΑΣΗ ΚΑΙ ΚΑΡΔΙΑΚΗ ΑΝΕΠΑΡΚΕΙΑ:

Συντονιστές: **Ι Ζαρίφης, Α Μανώλης**

09:00-09:15 Σύγχρονος θεραπευτικός αλγόριθμος - **Γ Φιλιππίτος**

09:15-09:30 Η εμπλοκή του νεφρού - **Π Σαραφίδης**

09:30-09:45 Συζήτηση

Νυκτερινή Υπέρταση

Συντονιστής: **Ν Ζακόπουλος**

09:45-10:00 Πώς διαγιγνώσκεται - **Α Κόλλιας**

10:00-10:15 Πώς αντιμετωπίζεται - **Ε Μανιός**

10:15-10:30 Συζήτηση

10:30-11:15 ΥΠΕΡΤΑΣΗ ΜΕ ΚΟΛΠΙΚΗ ΜΑΡΜΑΡΥΓΗ

Συντονιστής: **Δ Παπαδόγιαννης**

10:30-10:50 Αξιολόγηση αρτηριακής πίεσης, επιλογή θεραπείας, στόχοι - **Α Μανώλης**

10:50-11:00 Σχολιαστές: **Α Πιπαράς**

11:00-11:15 Συζήτηση

11:15-11:30 **ΔΙΑΛΕΙΜΜΑ-ΚΑΦΕΣ**

ΠΡΑΚΤΙΚΟ ΜΕΡΟΣ

11:30-12:15 ΣΥΖΗΤΗΣΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ

Συντονιστής: **Α Μανιός**

11:30-11:45 Έγκυος 39 ετών με αυξημένη αρτηριακή πίεση - **Β Κατσιά**

11:45-12:00 ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗΣ: **Θ Μακρής**

12:00-12:15 Συζήτηση

12:15-13:00 ΣΥΖΗΤΗΣΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ

Συντονιστής: **Ν Καρατζάς**

12:15-12:30 Ασθενής με υπέρταση και καρδιακή ανεπάρκεια - **Χ Γράσσο**

12:30-12:45 ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗΣ: **Ι Παρίσης**

12:45-13:00 Συζήτηση

13:00-13:15 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

- Οι αρτηρίες είναι το κυριότερο αλλά και το πιο παραμελημένο όργανο-στόχος της υπέρτασης. Σύγχρονες τεχνικές ανιχνεύουν ασυμπτωματικές αρτ. βλάβες.
- Η ανθεκτική υπέρταση χρειάζεται διαφορετικούς κανόνες αξιοποίησης των αντιυπερτασικών φαρμάκων.
- Ενώ η αυξημένη μεταβλητότητα της πίεσης αυξάνει τον κίνδυνο, η διάγνωση και αντιμετώπισή της είναι προβληματική.
- Το φαιοχρωμοκύττωμα είναι εξαιρετικά σπάνια αλλά και επικίνδυνα αιτία υπέρτασης.

Στο τέλος του σεμιναρίου οι συμμετέχοντες θα είναι σε θέση:

- ✓ Να ανιχνεύουν πρώιμες αρτηριακές βλάβες.
- ✓ Να αντιμετωπίζουν αποτελεσματικά τις περισσότερες περιπτώσεις ανθεκτικής υπέρτασης.
- ✓ Να αξιολογούν και να αντιμετωπίζουν την αυξημένη μεταβλητότητα της πίεσης.

ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΜΕΡΟΣ

08:45-09:00 ΕΙΣΑΓΩΓΗ

09:00-10:30 ΔΙΑΓΝΩΣΗ ΠΡΩΙΜΗΣ ΑΡΤΗΡΙΑΚΗΣ ΒΛΑΒΗΣ

Συντονιστές: Π Ζεμπεκάκης, Κ Τσιούφης

09:00-09:15 Ενδοθλιακή δυσλειτουργία - *Κ Αζναουρίδης*

09:15-09:30 Αμφιβληστροειδοπάθεια - *Α Τριανταφύλλου*

09:30-09:45 Σκλήρυνση αρτηριακού τοιχώματος - *Θ Παπαϊωάννου*

09:45-10:00 Αθρωμάτωση καρωτίδων - *Α Πρωτογέρου*

10:00-10:15 Περιφερική αρτηριοπάθεια - *Κ Σταματελόπουλος*

10:15-10:30 Συζήτηση

10:30-11:15 ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΦΑΡΜΑΚΕΥΤΙΚΗΣ ΘΕΡΑΠΕΙΑΣ ΣΕ ΔΥΣΚΟΛΗ/ΑΝΘΕΚΤΙΚΗ ΥΠΕΡΤΑΣΗ

Συντονιστής: Θ Μουντοκαλάκης

10:30-10:50 Σχεδιασμός τετραπλής, πενταπλής θεραπείας, αναθεώρηση δόσεων, ειδικές επιλογές - *Γ Στεργίου*

10:50-11:00 Σχολιαστές: *Κ Πετίδης*

11:00-11:15 Συζήτηση

11:15-11:30 ΔΙΑΛΕΙΜΜΑ-ΚΑΦΕΣ

ΠΡΑΚΤΙΚΟ ΜΕΡΟΣ

11:30-12:15 ΣΥΖΗΤΗΣΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ

Συντονιστής: Κ Πετίδης

11:30-11:45 Γυναίκα 73 ετών με ρυθμισμένη υπέρταση και επεισόδια μεγάλης αύξησης της πίεσης στο σπίτι - *Ε Μανιός (Φ Μίχας)*

11:45-12:00 ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗΣ: *Ε Μανιός*

12:00-12:15 Συζήτηση

12:15-13:00 ΣΥΖΗΤΗΣΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ

Συντονιστής: Α Καραγιάννης

12:15-12:30 Ασθενής με πιθανό φαιοχρωμοκύττωμα - *Κ Πετίδης (Α Ρέκλου)*

12:30-12:45 ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗΣ: *Κ Πετίδης*

12:45-13:00 Συζήτηση

13:00-13:15 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΕΣ - ΟΜΙΛΗΤΕΣ

H ΑΒΡΑΜΟΠΟΥΛΟΣ, Παθολόγος, Ιατρείο Υπέρτασης, Νοσοκομείο «Υγεία», Αθήνα

K ΑΖΝΑΟΥΡΙΔΗΣ, Καρδιολόγος, Επιμελητής Β, Α΄ Πανεπιστημιακή Καρδιολογική Κλινική, Νοσοκομείο «Ιπποκράτειο», Αθήνα

E ΑΝΔΡΕΑΔΗΣ, Παθολόγος, Δ/ντής Γ΄ Παθολογικού Τμήματος, Νοσοκομείο «Ο Ευαγγελισμός», Αθήνα

A ΒΑΖΑΙΟΥ, Παιδίατρος-Διαβητολόγος, Δ/ντρια ΕΣΥ, Υπεύθυνη Διαβητολογικού Κέντρου, Α΄ Παιδιατρική Κλινική, Νοσοκομείο Παίδων «Π. & Α. Κυριακού», Αθήνα

A ΑΧΕΙΜΑΣΤΟΣ, Καθηγητής Παθολογίας, Κέντρο Υπέρτασης STRIDE-7, Γ΄ Πανεπιστημιακή Παθολογική Κλινική, Νοσοκομείο «Σωτηρία», Αθήνα

Δ ΒΛΑΧΑΚΟΣ, Καθηγητής Νεφρολογίας, Β΄ Προπαιδευτική Πανεπιστημιακή Παθολογική Κλινική, Νοσοκομείο «Αττικό», Αθήνα

Χ ΒΛΑΧΟΠΟΥΛΟΣ, Αναπλ. Καθηγητής Καρδιολογίας, Α΄ Πανεπιστημιακή Καρδιολογική Κλινική, Νοσοκομείο «Ιπποκράτειο», Αθήνα

E ΓΚΑΛΙΑΓΚΟΥΣΗ, Επίκ. Καθηγήτρια Παθολογίας, Γ΄ Πανεπιστημιακή Παθολογική Κλινική, Νοσοκομείο «Παπαγεωργίου», Θεσσαλονίκη

Χ ΓΡΑΣΣΟΣ, Καρδιολόγος, Δ/ντής ΕΣΥ, Υπεύθυνος Ιατρείου Υπέρτασης, Καρδιολογική Κλινική, Νοσοκομείο «ΚΑΤ», Αθήνα

K ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ, Καρδιολόγος, Επιστημονικός Συνεργάτης, Α΄ Πανεπιστημιακή Καρδιολογική Κλινική, Νοσοκομείο «Ιπποκράτειο» Αθήνα

ΣΤ ΔΟΥΜΑ, Καθηγήτρια Παθολογίας, Δ/ντρια Γ΄ Πανεπιστημιακής Παθολογικής Κλινικής, Νοσοκομείο «Παπαγεωργίου», Θεσσαλονίκη

M ΔΟΥΜΑΣ, Επίκ. Καθηγητής Παθολογίας, Β΄ Προπαιδευτική Παθολογική Κλινική, Νοσοκομείο «Ιπποκράτειο», Θεσσαλονίκη

N ΖΑΚΟΠΟΥΛΟΣ, Ομότιμος Καθηγητής Ιατρικής Σχολής Πανεπιστημίου Αθηνών

Χ ΖΑΜΠΟΥΛΗΣ, Ομότιμος Καθηγητής Παθολογίας Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης

I ΖΑΡΙΦΗΣ, Καρδιολόγος, Δ/ντής Καρδιολογικού Τμήματος, Νοσοκομείο «Γ. Παπανικολάου», Θεσσαλονίκη

Π ΖΕΜΠΕΚΑΚΗΣ, Καθηγητής Παθολογίας, Δ/ντής Α΄ Πανεπιστημιακής Παθολογικής Κλινικής, Νοσοκομείο «ΑΧΕΠΑ», Θεσσαλονίκη

K ΘΩΜΟΠΟΥΛΟΣ, Καρδιολόγος Επιμελητής Β΄, Καρδιολογικό Τμήμα, ΓΝΜΑ «Έλενα Βενιζέλου», Αθήνα

P ΚΑΛΑΪΤΖΙΔΗΣ, Νεφρολόγος, Επιμελητής Α΄, Περιφερειακό Πανεπιστημιακό Γενικό Νοσοκομείο Ιωαννίνων

E ΚΑΛΛΙΣΤΡΑΤΟΣ, Καρδιολόγος, Επιστημονικός Συνεργάτης, Καρδιολογική Κλινική, Νοσοκομείο «Ασκληπείο» Βούλας, Αθήνα

Π ΚΑΛΟΓΕΡΟΠΟΥΛΟΣ, Καρδιολόγος, Δ/ντής Καρδιολογικής Κλινικής, ΓΟΝΚ «Οι Άγιοι Ανάργυροι», Αθήνα

A ΚΑΡΑΓΙΑΝΝΗΣ, Καθηγητής Παθολογίας, Δ/ντής Β΄ Προπαιδευτικής Πανεπιστημιακής Παθολογικής Κλινικής, Νοσοκομείο «Ιπποκράτειο», Θεσσαλονίκη

N ΚΑΡΑΤΖΑΣ, Αμ. Επίκ. Καθηγητής Καρδιολογίας, Επίτιμος Δ/ντής Καρδιολογικής Κλινικής, Νοσοκομείο «Υγεία», Αθήνα

B ΚΑΤΣΗ, Καρδιολόγος, Επιμελήτρια Β΄, Καρδιολογικό Τμήμα, Νοσοκομείο «Ιπποκράτειο», Αθήνα

A ΚΟΛΜΙΑΣ, Παθολόγος, Πανεπιστημιακός Υπότροφος, Κέντρο Υπέρτασης STRIDE-7, Γ΄ Πανεπιστημιακή Παθολογική Κλινική, Νοσοκομείο «Σωτηρία», Αθήνα

B ΚΩΤΣΗΣ, Αναπλ. Καθηγητής Παθολογίας, Γ΄ Πανεπιστημιακή Παθολογική Κλινική, Νοσοκομείο «Παπαγεωργίου», Θεσσαλονίκη

A ΛΑΖΑΡΙΔΗΣ, Ομότιμος Καθηγητής Παθολογίας-Νεφρολογίας Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΕΣ - ΟΜΙΛΗΤΕΣ

Θ ΜΑΚΡΗΣ, Δ/ντης Καρδιολογικού Τμήματος, ΓΝΜΑ «Έλενα Βενιζέλου», Αθήνα

Ε ΜΑΝΙΟΣ, Επίκ. Καθηγητής Παθολογίας, Ιατρείο Υπέρτασης, Θεραπευτική Κλινική Πανεπιστημίου Αθηνών, Νοσοκομείο, «Αλεξάνδρα», Αθήνα

Α ΜΑΝΩΛΗΣ, Συντονιστής Δ/ντής Καρδιολογικού Τμήματος, Νοσοκομείο «Ασκληπιείο» Βούλας, Αθήνα, Καθηγητής Καρδιολογίας Πανεπιστημίου EMORY, Ατλάντα, ΗΠΑ

Σ ΜΑΣΤΟΡΑΝΤΩΝΑΚΗΣ, Παθολόγος, Ιατρείο Υπέρτασης, Νοσοκομείο «Υγεία», Αθήνα

Θ ΜΟΥΝΤΟΚΑΛΑΚΗΣ, Ομότιμος Καθηγητής Παθολογίας, Ιατρική Σχολή Πανεπιστημίου Αθηνών

Μ ΠΑΠΑΒΑΣΙΛΕΙΟΥ, Καρδιολόγος, Δ/ντρια ΕΣΥ, Υπεύθυνη Καρδιολογικού-Αντιυπερτασικού Ιατρείου, Νοσοκομείο «Σισμανόγλειο», Αθήνα

Θ ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ, Αναπλ. Καθηγητής, Α΄ Πανεπιστημιακή Καρδιολογική Κλινική, Νοσοκομείο «Ιπποκράτειο», Αθήνα

Δ ΠΑΠΑΔΟΠΙΑΝΝΗΣ, Ομότιμος Καθηγητής Καρδιολογίας Ιατρικής Σχολής Πανεπιστημίου Αθηνών

Δ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ, Καρδιολόγος, Επιμελητής Καρδιολογικής Κλινικής, Νοσοκομείο «Λαϊκό», Αθήνα

Ι ΠΑΡΙΣΗΣ, Αναπλ. Καθηγητής Καρδιολογίας, Β΄ Πανεπιστημιακή Καρδιολογική Κλινική, Νοσοκομείο «Αττικό», Αθήνα

Κ ΠΕΤΙΔΗΣ, Επίκ. Καθηγητής, Β΄ Προπαιδευτική Πανεπιστημιακή Παθολογική Κλινική, Νοσοκομείο «Ιπποκράτειο», Θεσσαλονίκη

Α ΠΙΤΤΑΡΑΣ, Καρδιολόγος, Αθήνα, Λέκτορας George Town University, ΗΠΑ

Μ ΠΟΙΚΙΛΙΔΟΥ, Παθολόγος, Πανεπιστημιακή Υπότροφος, Α΄ Πανεπιστημιακή Παθολογική Κλινική, Νοσοκομείο «ΑΧΕΠΑ», Θεσσαλονίκη

Α ΠΡΩΤΟΓΕΡΟΥ, Αναπλ. Καθηγητής Τμήματος Παθολογικής Φυσιολογίας Πανεπιστημίου Αθηνών

Β ΡΑΠΤΗΣ, Νεφρολόγος, Επιστημονικός Συνεργάτης, Α΄ Πανεπιστημιακή Παθολογική Κλινική, Νοσοκομείο ΑΧΕΠΑ, Θεσσαλονίκη

Π ΣΑΡΑΦΙΔΗΣ, Επίκ. Καθηγητής Νεφρολογίας, Νεφρολογική Κλινική ΑΠΘ, Νοσοκομείο «Ιπποκράτειο», Θεσσαλονίκη

Κ ΣΤΑΜΑΤΕΛΟΠΟΥΛΟΣ, Επικ. Καθηγητής, Θεραπευτική Κλινική Πανεπιστημίου Αθηνών, Νοσοκομείο «Αλεξάνδρα», Αθήνα

Σ ΣΤΑΜΠΟΥΛΗ, Επικ. Καθηγήτρια Παιδιατρικής, Α΄ Παιδιατρική Κλινική, Νοσοκομείο «Ιπποκράτειο» Θεσσαλονίκη

ΓΣ ΣΤΕΡΓΙΟΥ, Καθηγητής Παθολογίας-Υπέρτασης, Κέντρο Υπέρτασης STRIDE-7, Γ΄ Πανεπιστημιακή Παθολογική Κλινική, Νοσοκομείο «Σωτηρία», Αθήνα

Κ ΣΤΕΦΑΝΙΔΗΣ, Παιδίατρος-Νεφρολόγος, Συντονιστής Δ/ντής Νεφρολογικού Τμήματος, Νοσοκομείο Παιδών «Π. & Α. Κυριακού», Αθήνα

Ν ΤΕΝΤΟΛΟΥΡΗΣ, Αναπλ. Καθηγητής, Παθολογίας, Α΄ Προπαιδευτική Παθολογική Κλινική Πανεπιστημίου Αθηνών, Νοσοκομείο «Λαϊκό», Αθήνα

Α ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟΥ, Παθολόγος, Πανεπιστημιακή Υπότροφος, Γ΄ Πανεπιστημιακή Παθολογική Κλινική, Νοσοκομείο «Παπαγεωργίου», Θεσσαλονίκη

Ε ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΙΔΗ, Επιμελήτρια, Β΄ Πανεπιστημιακή Καρδιολογική Κλινική, Νοσοκομείο «Αττικό», Αθήνα

Κ ΤΣΙΟΥΦΗΣ, Αναπλ. Καθηγητής Καρδιολογίας, Υπεύθυνος Μονάδας Υπέρτασης, Α΄ Πανεπιστημιακή Καρδιολογική Κλινική, Νοσοκομείο «Ιπποκράτειο», Αθήνα

Γ ΦΙΛΙΠΠΑΤΟΣ, Καθηγητής Καρδιολογίας, Β΄ Πανεπιστημιακή Καρδιολογική Κλινική, Νοσοκομείο «Αττικό», Αθήνα

